

De nieuwe elektronische basisfactuur en bijbehorende documenten

Frequently asked questions over e-facturatie

1. Waarom zijn de nieuwe elektronische basisfactuur EN 16931-1 en bijbehorende standaarden ontwikkeld?

Volgens de Europese Commissie kan in Europa jaarlijks € 40 miljard worden bespaard als iedereen elektronisch factureert en geen papieren facturen meer stuurt. Om de overheden het goede voorbeeld te laten geven heeft de EC een richtlijn gepubliceerd waarin alle aanbestedende diensten verplicht worden elektronische facturen van toeleveranciers volgens een Europese norm EN 16931-1 te kunnen ontvangen en verwerken. De richtlijn geldt voor centrale, decentrale en semi-overheden. Sommige landen, waaronder Nederland, gaan een stap verder door leveranciers van rijksdiensten in nieuwe contracten te verplichten om hun facturen elektronisch te sturen. De Europese richtlijn moet uiterlijk november 2018 in nationale wetgeving zijn omgezet.

De nieuwe elektronische basisfactuur EN 16931-1 en bijbehorende standaarden zijn dus opgesteld als essentieel element van de Europese richtlijn 2014/55/EU.

Elektronische facturen zijn zogenaamde XML bestanden waarin de factuurinformatie is opgenomen. Het gaat niet om PDF bestanden, want die kunnen niet direct ingelezen worden in een boekhoudpakket. Om XML bestanden te kunnen ex- en importeren in factuursoftware moet duidelijk zijn welke informatie in het XML bestand wordt gerepresenteerd.

2. Wat staat er in deze standaarden?

EN 16931-1 (semantische norm van de basis elektronische factuur) definieert zo'n 160 basisinformatie-elementen die voldoende zijn voor het merendeel van de facturen. De representatie van die elementen in XML wordt beschreven in CEN/TS 16931-2 en CEN/TS 16931-3 (de implementatie van de semantische norm in respectievelijk de UBL- en UN/CEFACT-syntaxen). Hoe elektronische facturen over een internetverbinding moeten worden gestuurd staat in CEN/TR 16931-4. CEN/TR 16931-5, tenslotte, beschrijft een methode die door specifieke sectoren kan worden gebruikt om de set van informatie-elementen uit te breiden met sector-specifieke elementen.

De norm is opgesteld met een primaire focus op facturatie aan overheden (B2G), maar is ook geldig voor facturatie in het bedrijfsleven (B2B). Facturatie aan consumenten (B2C) zit niet in de scope. In Noorwegen werkte invoering van verplichte B2G e-facturatie als olievlek voor B2B facturatie. Ook in Nederland zijn er al initiatieven om de norm in te zetten voor B2B facturatie. De norm zal in ieder geval ook gebruikt worden voor facturatie tussen overheden (G2G).

In EN 16931-1 worden de elementen gedefinieerd voor een *basis*factuur. Dat wil zeggen dat lang niet alle informatie die op facturen kan voorkomen wordt afgedekt. Aan de eisen van de Belastingdienst wordt voldaan. De informatie is vooral bedoeld om de boeking en de controle in ontvangende informatiesystemen te automatiseren. Niet alle factuurprocessen worden ondersteund. Zo kan niet worden verwezen naar meer dan één levering (een nalevering krijgt een eigen factuur). Er is uitgegaan van een 1 op 1 op 1 relatie tussen order, levering en factuur.

Vanuit de normcommissie Elektronisch factureren is er door Nederland veel invloed uitgeoefend op de inhoud van de norm. Zo is de hoofdredacteur een Nederlander die discussiepunten heeft teruggekoppeld naar de normcommissie. De EN is daarmee een document geworden dat geschikt is voor de Nederlandse markt, al zijn er zeker punten geweest waar Nederland water bij de wijn heeft moeten doen. Dit is niet verwonderlijk in een proces waar meer dan 30 landen hun input hebben geleverd.

3. Wanneer komen ze beschikbaar?

De norm wordt gepubliceerd op 28 juni 2017 door CEN en zal op de website van NEN beschikbaar worden gesteld. Daar kan deze gedownload worden tegen een vergoeding van naar schatting tussen de 150 en 250 EUR. Daarna kan door overheden, bedrijven en dienstverleners begonnen worden met implementatie. De verplichting voor alle aanbestedende diensten om elektronische facturen conform de standaarden te accepteren gaat eind 2018 in. De tijd is dus krap. Gelukkig komt zo'n 90% van de factuurelementen overeen met reeds bestaande en breed geïmplementeerde elektronische facturen: UBL-OHNL (de UBL-syntax zoals door Digipoort geaccepteerd) en SI-UBL (de UBL-syntax in het Simplerinvoicing-netwerk). SI specificaties zullen voldoen aan de EN en blijven gratis beschikbaar (in die zin is het niet nodig de norm aan te schaffen). Het implementeren van de standaarden betekent dus voor veel partijen eerder een migratie dan een nieuwe implementatie.

4. Wat betekenen deze standaarden voor mijn systemen?

De standaarden gaan gelden voor facturatie naar overheden. Ervaring in het buitenland leert bovendien dat bedrijven, die de standaarden voor overheidsklanten hebben geïmplementeerd, deze ook gaan gebruiken voor onderlinge facturatie. Veel standaard boekhoudsoftware zal hiervoor geschikt moeten worden gemaakt. Dienstverleners zullen aanbieden om facturen die volgens de standaarden zijn opgemaakt, om te zetten in UBL-OHNL of SI-UBL, vice versa. Gebruikers (bedrijven en overheden) hoeven zich dus niet zelf te bemoeien met de implementatie. Ze moeten er wel op toezien dat hun softwareontwikkelaars en dienstverleners bij de les blijven.

5. Wat betekenen deze standaarden voor mijn processen?

In de meeste gevallen zal de basisfactuur voldoende informatie-elementen bevatten voor uw facturatieproces. In sommige gevallen is dat niet zo, bijvoorbeeld als u nu met verzamelfacturen werkt. Verzamelfacturen, die verwijzen naar alle leveringen in een periode, moeten worden opgesplitst per levering. Dat heeft verschillende voordelen: controle wordt gemakkelijker en bij een dispuut over een levering wordt de betaling van alle andere leveringen niet opgeschort. Periodieke facturering bij continue leveringen (bijvoorbeeld elektriciteit of abonnementen) is wel mogelijk.

Specifieke product- of procesinformatie die benodigd is in bepaalde sectoren kan worden opgenomen in vrije tekstvelden of in een sectorextensie (zie punt 7). De ontvanger van facturen is in Nederland gebonden aan de wetgeving over bewaartermijnen: u dient met uw dienstverlener daarover afspraken te maken.

6. Hoe kunt u gebruikersinstructies en –restricties van uw klanten managen?

Factuurontvangers hebben de mogelijkheid om van factuurverzenders te eisen dat sommige informatie-elementen niet of op een bepaalde manier ingevuld worden. Ze mogen ook elementen die volgens de norm optioneel zijn verplicht stellen. Voor factuurverzenders kan het een probleem worden als iedere klant een ander eisenpakket (in de norm wordt dat een “Core Invoice Usage Specification”, CIUS, genoemd) voorschrijft. Daarom wordt ernaar gestreefd om in Nederland één CIUS af te spreken, of tenminste één CIUS per soort facturatieproces.

7. Wat te doen wanneer u een uitbreiding op de kernfactuur wil?

Voor sommige sectoren ontbreekt er specifieke informatie in de basisfactuur. Die informatie kan weliswaar als vrije tekst opgenomen worden, maar dan kan hij niet automatisch verwerkt worden. Een alternatief is om een sectorextensie te ontwikkelen: een uitbreiding van de basisfactuur met die specifieke informatie-elementen. CEN/TR 16931-5 beschrijft hoe dat moet. Een factuur die een extensie bevat wordt als zodanig geïdentificeerd. Zulke extensies worden momenteel ontwikkeld voor de Uitzendbranche, voor de Energie- en Telecomsector en voor de Bouw. Klanten zijn echter niet verplicht om zo'n extensie te implementeren. Leveranciers zullen dus in hun systemen bij moeten houden welke klanten een basisfactuur krijgen (met de specifieke informatie in vrije tekst) en voor welke klanten die informatie gestructureerd in de extensie opgenomen kan worden. Ze kunnen dat ook aan een dienstverlener overlaten. Het wordt daarom sterk aanbevolen om de norm in ieder geval (ook) te implementeren zoals hij gepubliceerd wordt, eventueel met een nationaal afgesproken inperking (CIUS). Indien u in uw sector gebruik maakt van een extensie, moet u er rekening mee houden dat de release kalenders van de basisfactuur en de extensie uiteen kunnen lopen.

8. Wat is de impact van de Europese syntaxen UBL en UN/CEFACT op uw business?

In CEN/TS 16931-2 is vastgelegd dat de basisfactuur gerepresenteerd moet kunnen worden in twee zogenaamde syntaxen: UBL en UN/CEFACT. In Nederland wordt vooral UBL gebruikt, maar overheidsinstanties zijn verplicht om ook elektronische facturen te ontvangen die opgemaakt zijn volgens UN/CEFACT. De basis informatie-elementen zijn hetzelfde: het gaat alleen om de XML representatie. Het is de verwachting dat dienstverleners zullen aanbieden om waar nodig UN/CEFACT facturen om te zetten naar UBL facturen. Er is geen norm ontwikkeld voor de vertaling van UBL in UN/CEFACT en vice versa.

Hetzelfde geldt voor leveranciers die nu hun facturen in EDIFACT formaat uitwisselen. Dienstverleners zullen het mogelijk maken om die EDIFACT facturen om te zetten naar een UBL basisfactuur, maar dan onder de verantwoordelijkheid van de leverancier. Overheidsorganisaties zijn namelijk niet verplicht om EDIFACT facturen te kunnen ontvangen.

9. Wat zegt de norm over data typering?

Hoewel de norm een semantische beschrijving van de factuur geeft, wordt erin gebruik gemaakt van een aantal data typen, zoals bedragen, tekst en codes. Veldlengten worden niet voorgeschreven en alleen voor bedragen (niet voor prijzen) is het aantal cijfers achter de komma vastgelegd. De norm verwijst naar externe codelijsten die door ISO of UN/CEFACT zijn gepubliceerd.

10. Bevat de basisfactuur ook een PDF representatie?

Het is mogelijk, maar niet vereist, om een PDF factuur mee te sturen met de e-factuur. De e-factuur is leidend. Als ontvanger kunt u er niet van uitgaan dat de PDF meegestuurd wordt.

11. Welke infrastructuren zijn er voorhanden?

Als een elektronische factuur gerepresenteerd is in UBL, dan moet hij nog worden overgebracht naar het systeem van de klant. CEN/TR 16931-4 geeft enkele algemene richtlijnen hoe ervoor te zorgen dat bij die overdracht authenticiteit, integriteit en bedrijfszekerheid gewaarborgd kunnen worden. In de praktijk zal gebruik moeten worden gemaakt van een netwerk waarin afspraken zijn gemaakt over technische protocollen en verantwoordelijkheden. In Nederland heet dat netwerk Simplerinvoicing. Alle overheden zijn of worden op Simplerinvoicing aangesloten en de meeste dienstverleners eveneens. Simplerinvoicing is onderdeel van het Europese OpenPeppol netwerk, dus ook internationaal kunnen via Simplerinvoicing elektronische facturen worden uitgewisseld. In sommige andere landen moeten facturen aan overheden worden aangeboden via een centrale voorziening. Het is nog niet duidelijk of alle Europese overheden bereikbaar worden via Simplerinvoicing.

De Nederlandse centrale overheid zal ook aansluiten op Simplerinvoicing. Het is voor leveranciers niet meer nodig om (t.b.v. facturatie aan de Rijksoverheid) aan te sluiten op Digipoort.

Peppol (en daarmee SI) bevat een 'telefoonboek' waarin alle op het netwerk aangesloten verzenders en ontvangers van facturen zijn te vinden.

Als leverancier sluit u meestal niet rechtstreeks aan op het Simplerinvoicing netwerk (het kan wel), maar via een dienstverlener. U stuurt uw facturen naar de dienstverlener op een wijze die voor u het meest geschikt is. De dienstverlener zorgt er vervolgens voor dat de factuur via het Simplerinvoicing netwerk wordt afgeleverd bij uw klant.

12. Hoe worden authenticiteit en integriteit gewaarborgd?

Met uw dienstverlener maakt u afspraken over authenticiteit en integriteit van de elektronische facturen, over de beschikbaarheid van de dienst en over de overdrachtduur. U bent uiteraard zelf verantwoordelijk voor de factuurinhoud. Als ontvanger moet u middels de geëigende administratieve controlemiddelen de geldigheid van de factuur controleren (prestatieverklaring, matching met inkooporder, bankrekening, enz.) voor u hem betaalbaar stelt.

Het Peppol/SI netwerk maakt gebruik van beveiligde verbindingen. Door middel van publieke en geheime sleutels en elektronische handtekeningen worden authenticiteit en integriteit gewaarborgd.

Als u gebruik maakt van standaard e-mail zijn authenticiteit en integriteit niet gewaarborgd. E-mail verbindingen kunnen wel worden beveiligd, maar dat vereist extra voorzieningen.

13. Hoe verhoudt de kernfactuur zich tot het Duitse ZugFerd initiatief?

In Duitsland, onze belangrijkste handelspartner, worden veel elektronische facturen uitgewisseld volgens ZUGFeRD. ZUGFeRD verpakt een elektronische basisfactuur (in UN/CEFACT formaat) in een leesbaar PDF bestand. Als u Duitse leveranciers hebt, dan zult u een dienstverlener moeten vragen de UN/CEFACT factuur uit de PDF te halen, eventueel om te zetten in UBL en hem door te sturen naar uw facturatiesysteem.

14. Hoe migreert u naar de uitwisseling van kernfacturen?

Als *ontvanger* van facturen doorloopt u de volgende stappen:

- Controleer of uw software geschikt is om elektronische basisfacturen te verwerken
- Analyseer uw ontvangen facturen en maak afspraken met uw leveranciers om
 - verzamelfacturen te splitsen
 - specifieke informatie op de juiste wijze te presenteren
- Richt uw factuurcontroleproces dienovereenkomstig in
- Contracteer een dienstverlener zodat u:
 - elektronische facturen via het Simplerinvoicing netwerk kan ontvangen
 - elektronische facturen volgens beide syntaxen (UBL en UN/CEFACT) kan ontvangen
- Test het factuurontvangst- en verwerkingsproces
- Licht uw leveranciers in dat u voortaan facturen elektronisch wenst te ontvangen

Als *verzender* van facturen doorloopt u de volgende stappen:

- Controleer of uw software geschikt is om elektronische basisfacturen aan te maken
- Analyseer uw facturen en maak ze geschikt als basisfactuur:
 - splits verzamelfacturen
 - representeer specifieke informatie op de juiste wijze
- Richt uw facturatieproces dienovereenkomstig in
- Contracteer een dienstverlener zodat u:
 - elektronische facturen via het Simplerinvoicing netwerk kan verzenden
- Test het factuuraanmaak en verzendproces
- Licht uw klanten in dat u voortaan facturen elektronisch wenst te verzenden

Als *dienstverlener* maakt u uw dienst geschikt voor verwerking van elektronische basisfacturen en sluit u aan op het Simplerinvoicing netwerk.